

ΛΕΙΨΥΔΡΙΑ ΚΑΙ ΞΗΡΑΣΙΑ: ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΟΥΝ ΛΗΨΗ ΑΜΕΣΩΝ ΜΕΤΡΩΝ

**Δρ. Αγγελική Καλλία - Αντωνίου, Δικηγόρος,
Εμπειρογνώμων στο Ευρωπαϊκό Δίκαιο,
ankallia@auth.gr**

Τί ονομάζουμε ξηρασία και τι λειψυδρία?

Η **Ξηρασία**, δηλαδή η προσωρινή μείωση των διαθέσιμων υδάτινων πόρων π.χ. λόγω μειωμένων βροχοπτώσεων και η **Λειψυδρία**, δηλαδή όταν η ζήτηση του νερού υπερβαίνει τους εκμεταλλεύσιμους υδάτινους πόρους, αποτελούν παγκόσμια προβλήματα που θέτουν σε κίνδυνο την υγεία και την ασφάλεια των κοινωνιών.

Πόσο μεγάλο είναι το πρόβλημα στην Ευρώπη?

Στην Ευρώπη το 11% του πληθυσμού και το 17% του ευρωπαϊκού εδάφους έχουν ήδη πληγεί από λειψυδρία. Η Ευρωπαϊκή Ένωση για να αντιμετωπίσει τη ξηρασία δαπάνησε τα τελευταία 30 χρόνια 100 δις Ευρώ.

Υπάρχει σχέση μεταξύ κλιματικής αλλαγής και ξηρασίας?

Μία από τις αιτίες της ξηρασίας είναι η κλιματική αλλαγή και η υπερθέρμανση του πλανήτη. Σύμφωνα με τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος και την Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας του ΟΗΕ, η παγκόσμια θερμοκρασία έχει αυξηθεί κατά 0,8° - 1° C.

Υπάρχει ευρωπαϊκή πολιτική για την αντιμετώπιση του προβλήματος?

Η Ευρωπαϊκή νομοθεσία για τη διαχείριση των νερών και για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας, καθώς και η Ανακοίνωση που υιοθέτησε η Ε. Επιτροπή το 2007 για την αντιμετώπιση της λειψυδρίας και ξηρασίας [COM 2007/414, 18.7.2007] αποτελούν τον κορμό της ευρωπαϊκής πολιτικής για την αντιμετώπιση της ξηρασίας.

Τι προβλέπει η νομοθεσία για τη διαχείριση των νερών?

Η βασική ευρωπαϊκή Οδηγία-πλαίσιο για τη διαχείριση των νερών (Οδηγία 2000/60) επιβάλλει στα κράτη να κάνουν την πραγματική **τιμολόγηση του νερού**, ως το τέλος του 2010. Να αξιολογήσουν δηλαδή το πραγματικό κόστος του νερού λαμβάνοντας υπόψη όλους τους εμπλεκόμενους παράγοντες.

Τι προβλέπει η ευρωπαϊκή νομοθεσία για τις χρήσεις γης?

Ζητά να βελτιώσουν τα κράτη τον **σχεδιασμό της χρήσης γης** και να αναπτύξουν το είδος οικονομικής ανάπτυξης που είναι ανάλογο με τη διαθεσιμότητα των υδάτινων πόρων. Για παράδειγμα να μην προβαίνουμε σε έντονη τουριστική ανάπτυξη σε Λεκάνες Απορροής Ποταμών που αντιμετωπίζουν λειψυδρία, ή μέσα από την Κοινή Γεωργική Πολιτική να στηρίζουμε τη διαχείριση των υδάτινων πόρων και να προωθούμε την βιώσιμη γεωργία.

Μπορούν να αξιοποιηθούν οι ευρωπαϊκοί χρηματοδοτικοί πόροι?

Μπορούμε να κάνουμε έργα και μελέτες χρησιμοποιώντας τους **ευρωπαϊκούς χρηματικούς πόρους** του τρέχοντος Επιχειρησιακού Σχεδίου Περιφερειακής Ανάπτυξης, ΕΣΠΑ 2007-2013

Τι άλλα μέτρα προβλέπονται?

- Η υιοθέτηση από το κράτος **φορολογικών κινήτρων** για τη προαγωγή συστημάτων που ευνοούν την αποδοτικότερη χρήση νερού.
- Η εκπόνηση από τις αρμόδιες υπηρεσίες **σχεδίων διαχείρισης** των κινδύνων ξηρασίας **χαρτογραφώντας** τις περιοχές που διαθέτουν ελάχιστους υδάτινους πόρους και καθορίζοντας **επίπεδα συναγερμού**.

- Η **αποθεματοποίηση** (π.χ. φράγματα, εκτροπή ποταμών) και η **μεταφορά** υδάτινων πόρων να γίνεται μόνο με αυστηρά κριτήρια και με φειδώ ως τελευταία λύση διότι υποσκάπτουν την αειφορία των οικοσυστημάτων
- Η προώθηση **νέων τεχνολογιών** για την αποδοτικότερη χρήση των υδάτινων πόρων
- Η υλοποίηση των απαραίτητων έργα για να μειωθούν οι **διαρροές** δικτύων που σήμερα φθάνουν έως και 50%.

Τί είναι τα Παρατηρητήρια Ξηρασίας?

Ως το 2012 πρέπει να συσταθούν στα ευρωπαϊκά κράτη **Παρατηρητήρια Ξηρασίας**, καθώς και **Συστήματα Έγκαιρης Προειδοποίησης** για τα φαινόμενα ξηρασίας.

Το Ταμείο Αλληλεγγύης χρηματοδοτεί δράσεις για την αντιμετώπιση της ξηρασίας?

Όχι μέχρι σήμερα. Προβλέπεται στο άμεσο μέλλον να τροποποιηθεί ο Κανονισμός του ώστε να προστεθούν τα φαινόμενα ξηρασίας στις χρηματοδοτούμενες δράσεις από το Ταμείο Αλληλεγγύης της Ε. Ένωσης.

Ως καταναλωτές πώς μπορούμε να συμβάλουμε?

Να υιοθετήσουμε νέα νοοτροπία για την εξοικονόμηση νερού με την ενημέρωση, την εκπαίδευση και την κατάρτιση. Να απαιτήσουμε να υπάρχει σήμανση στα προϊόντα για να πληροφορούμαστε και να προτιμούμε προϊόντα που παράγονται και συσκευάζονται με χαμηλή κατανάλωση νερού.

Παραδείγματα ορθής χρήσης του νερού

- **Στη Γερμανία** το 1/5 των μεγαλύτερων πόλεων, από το 1998, συλλέγουν τα όμβρια ύδατα με στόχο ως το **2010** να καλυφθεί το 15% της κατανάλωσης των κτιρίων από τα όμβρια ύδατα. Βλέπουμε ότι επανέρχονται πρακτικές χρήσης νερού που χρησιμοποιούνταν στη περιοχή της Μεσογείου παλαιότερα.
- **Στη Γαλλία** οι εκτοξευτήρες νερού για άρδευση είναι εξοπλισμένοι με συσκευές μέτρησης σε ποσοστό 85% του συνόλου των αρδευομένων εκτάσεων που καλύπτει το 71% του εξοπλισμού.

Για περισσότερες πληροφορίες:

http://europa.eu/legislation_summaries/environment/water_protection_management/index_el.htm